

Kako nas večeras sve obuzima posebno raspoloženje! Iako u svakoj misi vršimo spomen Isusove večere, na Veliki četvrtak taj je spomen-čin povezan s časom i danom ustanove euharistije.

Draga braćo svećenici, poštovane časne sestre,
poštovana i draga dvanestorico večerašnjih apostola,
draga braćo i sestre, dragi vjernici!

Započinjemo Vazmeno trodnevlje a liturgiju vazmenoga trodnevlja možemo promatrati kao jedinstveno slavlje. Ova misa večere Gospodnje, sutrašnja liturgija Velikoga petka i Uskrsno bdijenje čine jednu cjelinu, koja je središte i kulminacija cjelokupne liturgije Crkve. To se očituje već na taj način što smo sada na početku ovoga slavlja Večere Gospodnje učinili znak križa »U ime Oca i Sina i Duha Svetoga«, i to jedinstveno slavlje nastaviti ćemo sutra liturgijom Velikoga petka u tišini, i završiti u tišini, i prekosutra ćemo uskrsno bdijenje opet započeti u tišini i tek prekosutra ćemo na kraju uskrsnoga bdijenja primiti blagoslov te primiti poslanje »Idite u miru!« i tada ćemo završiti tu jedinstvenu liturgiju Vazmenoga trodnevlja koju započinjemo sada.

Večeras smo u dvorani Isusove posljednje oproštajne večere, koju je on slavio sa svojim učenicima neposredno prije svoje muke i smrti. Spominjemo se i obnavljamo Isusove geste i riječi što ih je on učinio, odnosno izrekao, te večeri. Učenike je pozvao na uzajamnu ljubav i u znak poniznog služenja u ljubavi, sve do žrtve na križu, oprao im je noge te je ustanovio sakrament euharistije - i s njim i sakrament svetoga svećeničkog reda.

I mi ćemo večeras oprati noge dvanaestorici apostola – vas župljana ove župe. Dragi naši večerašnji apostoli, od srca Vas pozdravljam.

Isus je, draga braćo i sestre, ove večeri bio izdan - i to od jednoga od svojih sustolnika. Izdao ga je jedan iz najužeg kruga, jedan od dvanaestorice apostola, koji je te večeri bio s Isusom za stolom i s njim blagovao – izdao ga je radi profita, radi 30 srebrnika. Jedan od Isusovih učenika, ali koji je radi novca bio spreman na sve, postao je Isusov izdajnik. Raskrstimo s Judom u sebi, odrecimo se svojih slabosti i grijeha i recimo Isusu da ga volimo.

Večeras smo, draga braćo i sestre, s Isusom u dvorani na njegovoj Posljednjoj večeri. I večeras su njegove riječi upućene nama.

No, Isus svoju poruku večeras ne počinje govorom, nego s dva čina, simboličkim djelovanjem koje, međutim, više govori od mnoštva riječi: On (1) učenicima pere noge te (2) im dijeli - povezujući ih sa svojom smrću - kruh i vino kao svoje tijelo i krv.

Slušali smo u Ivanovom evanđeoskom odlomku kako Isus na pashalnoj večeri pere noge svojim učenicima - kako bi bili posve čisti, posve slobodni. Znajući da je »došao njegov čas«, odložio je svoje haljine. S njima je »odložio« sav svoj život i predao ga u ruke Očeve. No, ujedno ga je stavio na službu onima koje je ljubio. Ljubav je pokazao kroz služenje. Stoga ne iznenađuje što je ova scena pranja nogu kod evanđeliste Ivana zauzela ono mjesto koje je kod ostalih evanđelista pripalo izvješću o ustanovi euharistije. Tako se večeras baš nama okupljenima (a mi koji smo večeras ovdje uglavnom smo revni u slavljenju euharistije svake nedjelje) - u svjetlu Isusove geste pranja nogu učenicima - nameće izazov: euharistiju slavimo i primamo, ali »pranje nogu« i zapovijed ljubavi počesto zapostavljamo.

Euharistija je dar, dar Božje ljubavi nama, a pranje nogu braći, odnosno naša ljubav prema braći je naša obveza. No, dok darove primamo, primamo ih relativno lako – dotle svoje obveze teško prihvaćamo.

Možda pranje nogu ne shvaćamo od prve kao znak i kao čin ljubavi. Valja, naime, voditi računa o tome da su ceste u Isusovo doba izgledale drukčije nego danas, da je obuća bila drukčija nego danas, higijena drugačija nego danas. Mi se danas više vozimo negoli pješačimo. Posebno kad su u pitanju veće udaljenosti svi se vozimo. A u ono vrijeme se pješačilo i to bos po prašnjavim putevima ili u nekim laganim sandalama, koje su štitile tabane od uboda i ranjavanja kamenjem. U tom kontekstu možemo razumjeti zašto je svakome tko je stupio u kuću trebalo najprije oprati noge. Tu prljavu službu nije smio činiti nijedan slobodan Židov. Najniži rob bio je dobar za to. A Isus je izvršio upravo tu ropsku službu. Ni Petar ne razumije da Isus u tom znaku, kao rob na koljenima koji mu pere noge, želi pokazati svoju neizmjernu ljubav prema njemu i prema nama ljudima. Isus mora pomoći Petru riječima: »Ako te ne

operem, nećeš imati dijela sa mnom« (Iv 13,8). I na kraju, Petar dopušta to Isusovo služenje, jer sluti da se iza toga znaka pranja nogu skriva nešto daleko više. Tek kasnije će on sve to razumjeti.

Draga braćo i sestre, dok smo večeras okupljeni oko Isusa na slavlju njegove posljednje večere, i dok svi gledamo u njega, Isus nas poziva da pogledamo jedni druge. Upućuje nas na naše međusobno zajedništvo riječima: »Ako sam ja. Gospodin i Učitelj, vama oprao noge, onda i vi morate jedni drugima prati noge« (Iv 13,14). Isus nas poziva da budemo jedna zajednica, zajedništvo braće i sestara u kojemu mi peremo noge, odnosno služimo, jedni drugima. Poziva nas na zajedništvo koje se ostvaruje tako da svi mi koji smo oko njega, koji u njega gledamo i njemu pripadamo, da mi (umjesto jedni pored drugih) počnemo živjeti jedni za druge i da osim zajedništva s njim – počnemo graditi i zajedništvo među nama. Mi smo jedna, Isusova obitelj. Mi smo njegova braća i sestre. I zato se od nas očekuje da jedni druge istinski prihvatimo kao one koji nam pripadaju, s kojima osjećamo i za koje solidarno osjećamo i za njih se zauzimamo. Po našoj međusobnoj ljubavi drugi trebaju primijetiti da pripadamo Isusovoj obitelji, krugu njegovih učenika, da zajedno slavimo euharistiju i zajedno blagujemo euharistijski kruh i vino.

Zajedništvo živi od toga da se jedni s drugima dijelimo radost i bol, da se jedni drugima stavimo u službu. Iz Djela apostolskih možemo vidjeti da su učenici slijedili Gospodinovu uputu, jer tamo piše: „Svi koji (nakon Duhova) prigriše vjeru bijahu združeni i sve im bijaše zajedničko.“

Isus ne želi uspostaviti kontakt samo sa svakim od nas pojedinačno, nego nas sve želi privesti u bratsku i sestrinsku zajednicu koja ozbiljno shvaća njegov primjer. Želi nas dovesti u zajednicu u kojoj svi nastojimo živjeti i djelovati prema načelu koje je sv. Pavao opisao u Poslanici Galaćanima riječima: »Nosite teret jedni drugih, tako ćete ispuniti Zakon Kristov« (Gal 6,2).

To znači da smo Isusovi učenici ukoliko živimo njegovu zapovijed ljubavi, ukoliko prihvaćamo svoju dužnost promicanja zajedništva i služenja. To je poziv za nas svećenike: da se ne udaljavamo od Vas vjernika, da se ne zatvaramo samo u naš svećenički krug, da zajedno s Vama dijelimo tegobe svagdanjice i svega onoga čime ste pritisnuti. No, to je poziv i za sve nas. Želio

bih zato u ovoj prigodi ponovno naglasiti ono što smo biskup Škvorčević i ja napisali u zajedničkoj korizmenoj poslanici:

„Godina milosrđa doziva nam u svijest kako milosrđe postaje prijeko potrebno da se među nama oblikuju uzajamni odnosi u duhu međusobnog bratstva, pravednosti prožete ljubavlju. U tom duhu, upravo nas ovo korizmeno vrijeme potiče da si još snažnije posvijestimo kako smo pozvani ljubiti Boga onom ljubavlju koju nam je on darovao i očitovao. Ljubav, naime, istovremeno traži da u našem životu i djelovanju imamo na srcu dobro drugih. Ovu upućenost jednih na druge, prema riječima sv. Ivana Pavla II., valja prihvatiti i kao moralnu obvezu. Ako uzajamnost shvatimo u tom smislu, onda je solidarnost jedini odgovor na nju – i to solidarnost kao moralno i socijalno ponašanje, kao ‘vrlina’. Ona nije, dakle, osjećaj neke neodređene sućuti ili površnog ganuća zbog patnji tolikih ljudi, bliskih i udaljenih. Naprotiv, »to je čvrsta i postojana odlučnost zauzeti se za opće dobro, to jest za dobro svih ljudi i svakoga, jer svi smo mi uistinu za sve odgovorni« (SRS 38). Solidarnost zahtijeva suradnju u uklanjanju strukturnih uzroka siromaštva i u promicanju cjelovitog razvoja siromašnih, ali se očituje i u najjednostavnijim svagdašnjim gestama, kojima odgovaramo na vrlo konkretne potrebe ljudi koje susrećemo (usp. EG 188). Ona je mnogo više od nekoga povremenog čina darežljivosti jer podrazumijeva stvaranje novog mentaliteta koji razmišlja u kategorijama zajedništva. Uklanjanje uzroka siromaštva i *opredjeljenje* za siromašne postaje tako *osobit zahtjev* kršćanske ljubavi.

Svoju oporuku, svoju posljednju volju, te tajnu svoga poslanja Isus nam večeras očituje i snažnim te dubokim znakom zajedništva za stolom, u okviru slavlja obredne pashalne večere, kojom su Židovi slavili izlazak iz egipatskoga ropstva. Ništa od stare povijesti Isus nije opozvao. Dapače, dodatno ju je potvrdio dajući do znanja da Bog Izraelov, Otac Isusa Krista, želi svoj narod voditi u slobodu. Svako ropstvo je protiv njegove volje. No, Isus na svojoj pashalnoj večeri proširuje poimanje ropstva. Sada se pod tim pojmom više ne podrazumijeva samo izvanjsko ropstvo, nego i oslobođenje od našeg nutarnjeg sužanjstva: od robovanja vlastitoj komotnosti i egoizmu; od robovanja sebi, robovanja grijehu, zlu i smrti.

"Gospodin Isus – piše sv. Pavao, kako smo čuli u današnjem drugom čitanju, pozivajući se na usmenu predaju koja je tada, očito, već bila veoma raširena – one noći kad bijaše predan uze kruh, zahvalivši razlomi i reče: 'Ovo je tijelo moje - za vas. Ovo činite meni na spomen.' Tako i čašu po večeri govoreći: 'Ova

čaha novi je Savez u mojoj krvi. Ovo činite kad god pijete, meni na spomen" (1 Kor 11, 23-25). Riječi su to bremenite otajstvom, koje jasno očituju Isusovu volju: On se pod prilikama kruha i vina uprisutnjuje svojim tijelom koje predaje u ruke neprijateljima da ga razapnu i ubiju te svojom prolivenom krvlju. To je žrtva novog i konačnog saveza ponuđenog svima, bez razlike s obzirom na rasu i kulturu. I tim svetim obredom, kojega predaje Crkvi kao najviši dokaz svoje ljubavi, Isus istodobno ustanovljuje i one koji će tijekom stoljeća vršiti to otajstvo kao spomen na njega. Ustanovljuje svećenike koji će slaviti euharistiju, odnosno dijeliti kruh i vino u spomen na razapinjanje njegova tijela na križu i na prolijevanje njegove krvi za nas – u skladu s njegovim nalogom: „Ovo činite meni na spomen!“.

Mi ćemo večeras izvršiti taj Isusov nalog tako što ćemo prići k njegovu stolu. Na svakoj svetoj misi blagujemo od jednoga kruha, no zbog praktičnih poteškoća ne pijemo iz jednoga kaleža, nego to čine svećenici u ime čitavoga naroda Božjega. Ali večeras ipak želimo taj znak blagovanja od istoga kruha i pijenja iz iste čaše učiniti potpunijim – i to tako što ćemo se pričestiti pod obje prilike: i pod prilikom kruha i pod prilikom vina. Svećenici će pričješćujući nas uroniti posvećenu hostiju u kalež s Kristovom krvlju i dati nam da blagujemo Kristovo tijelo i krv. Zbog toga večeras nije moguća pričest na ruku i nemojmo pristupajući pričesti svećeniku pružati ruku, nego ćemo svi primiti pričest na jezik.

„Ovo činite meni na spomen!“ Neka nam dobri nebeski Otac dadne snage da budemo i ostanemo dobri izvršitelji Isusove oporuke. Amen.